

Barn- och ungdomsnämnden

Budgetförslag 2018 med plan för 2019-2021

Nämndens basuppdrag

Skollagen reglerar vilka rättigheter och skyldigheter barn, elever och deras vårdnadshavare har. I skollagen framgår också de krav som ställs på huvudmannen för verksamheten. Till stöd för att följa regelverket har Skolverket tagit fram allmänna råd och juridiska vägledningar.

Barn- och ungdomsnämnden ska inom kommunen svara för kommunens ansvar och verksamhet enligt följande:

- förskola
- förskoleklass
- grundskola
- grundsärskola
- fritidshem
- särskilda utbildningsformer
- annan pedagogisk verksamhet
- ungdoms- och fritidsverksamhet samt sommaraktiviteter

Ovanstående ska utföras i enlighet med vad som stadgas i skollagen och övrig till verksamhetsområdet hörande författningar.

Nämnden är styrelse för utbildningen inom sitt verksamhetsområde och svarar för myndighetsutövning inom området.

Nämnden fullgör de uppgifter som ankommer på vårdgivaren för den medicinska och psykologiska delen av elevhälsan i ovanstående verksamheter.

Nämnden ska:

- Följa den allmänna utvecklingen inom området på såväl lokal, nationell nivå som internationell nivå samt ta initiativ inom verksamhetsområdet.
- Besluta om utdelning från vissa donationsstiftelser för skoländamål.
- Företräda kommunen vid samverkan med statliga organ inom verksamhetsområdet.
- På uppdrag av omsorgsnämnden utföra insatser enligt lagen om stöd och service till vissa barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Nämndens utmaningar 2018-2021

Ökad måluppfyllelse och likvärdighet

En utmaning är att öka måluppfyllelsen för alla barn och elever utifrån deras förutsättningar. Eleverna i Linköpings skolor har utifrån kommunens socioekonomiska struktur förutsättningar för ett högre kunskapsresultat än vad kommunens resultat visar. För barn- och ungdomsnämnden innebär det att ytterligare stärka det systematiska kvalitetsarbetet och utveckla arbetsmetoder för att främja elevernas lärande. För att kunna lyckas med arbetet med ökad måluppfyllelse måste barn, elever och personal känna engagemang, delaktighet och trygghet. För att utvärdera förskolans kvalitet och skapa goda villkor för lärande behöver barns utveckling följas, dokumenteras och analyseras. Verksamheten behöver fortsatt utveckla metoder för detta.

Skillnaderna i elevernas resultat är stora mellan elever i de socioekonomiskt utsatta områdena och övriga bostadsområden. Eleverna från socioekonomiskt utsatta områden blir i väsentligt mindre omfattning behöriga till nationella gymnasieprogram. Segregationen är en stor utmaning för Linköpings kommun både idag och

framöver. Levnadsvillkor mellan barn och ungdomar i olika delar av kommunen skiljer sig i allt för hög grad. Alla barn och elever som växer upp och bor i Linköping ska ha samma rätt till ett gott liv och att kunna studera vidare efter att grundskolan avslutats. Verksamheterna har ett kompenserande uppdrag som innebär att åtgärder ska sättas in så att alla barn ges samma förutsättningar till vidare studier och till en god hälsa. Detta är en fråga där det behövs en övergripande samverkan i kommunen. I barn- och ungdomsnämndens olika verksamhetsområden behöver arbetssätt och arbetsformer vidareutvecklas och implementeras för att alla elever, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska ha möjlighet att komma så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Förskolan har en viktig roll för barnens utveckling och för att senare kunna nå kunskapskraven i grundskolan. Andelen inskrivna barn i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden behöver öka.

Forskning verifierar vikten av tidiga insatser för att ge barn bästa möjliga förutsättningar att utvecklas i sitt lärande. Nämndens fokus på maximalt lärande i förskola/grundskola förstärker vikten av att följa varje barns/elevs förändrade kunnande och utifrån det stimulera varje barn/elev att nå maximalt lärande.

Nyanlända barn och elever

Förskolan har en viktig roll både när det gäller att erbjuda förskoleplatser och att ge barnen en pedagogisk verksamhet. Att säkra antalet förskoleplatser är en förutsättning för att familjer ska kunna etablera sig och kunna träda in i utbildning och arbetsmarknad.

Under 2015 och 2016 har ett stort antal nyanlända elever tagits emot. Enligt den statliga definitionen gällande nyanlända (anlänt de senaste 4 åren) finns det idag ca 1 100 nyanlända elever i Linköpings grundskolor. I högstadiet finns en större andel nyanlända än i övriga årskurser. De nyanlända elever som kommit 2017 är mer spridda åldersmässigt och har generellt en bättre skolbakgrund än de som kommit 2015 och 2016. Det finns nu nyanlända elever på de flesta av de kommunala skolorna. Många av kommunens låg- och mellanstadieskolor närmar sig sin maxkapacitet när det gäller antalet elever. Strategier behöver tas fram för mottagande och placering av elever. Det är fortfarande få av de nyanlända eleverna som går i fristående grundskolor. Det finns osäkerhet kring det fortsatta mottagandet för 2017 och framåt.

Det behövs en bättre samordning på kommunnivå, på flera olika plan när det gäller nyanlända elever. Samordning behövs både inom och mellan förvaltningarna. Samordning behövs bland annat när det gäller integration, fritidsaktiviteter, samverkan skola och boende/god man, föräldrastödsinsatser och återsökning av statsbidrag.

Ett samarbete har inletts mellan grundskola och gymnasium för att förbättra nyanlända elevers möjlighet till utbildning. Samverkansområdena innefattar bland annat kartläggning, studievägledning samt möjlighet till individuella studieplaner med förbättrad samverkan mellan skolformerna. När det gäller de ensamkommande barnen finns ett samarbetsforum mellan flera kommunala förvaltningar. Gemensamma insatser behöver även göras kring de nyanlända elevernas psykiska hälsa och där behöver samverkan ske med Region Östergötland. Att säkra elevhälsans kompetens är av stor vikt när det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Personal

Att ha personal med rätt kompetens i verksamheten är avgörande för att öka måluppfyllelsen för barn och elever. Inom samtliga verksamheter finns svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens. En handlingsplan rörande personal och kompetensförsörjning för utbildningsförvaltningen, år 2015-2018 är framtagen och är under revidering. Den på nationell nivå påtalade bristsituationen på lärare i såväl förskola, grundskola som gymnasieskola har för Linköpings vidkommande hittills i huvudsak berört bristen på förskollärare, speciallärare och vissa ämnen i grund- och gymnasieskola, framför allt naturvetenskapliga ämnen och vissa moderna språk. Bristen är nu påtaglig gällande samtliga yrkeskategorier inom hela kärnverksamheten.

Det kommer att krävas ytterligare åtgärder för att stärka läraryrkets attraktionskraft och öka intresset för att fler ska söka sig till lärarutbildningarna. Det kommer sannolikt även bli nödvändigt att tillskapa nya möjligheter för kompletterande lärarutbildningar för personer med annan akademisk examen. Det finns dock åtgärder som kommunen kan göra för att påverka rekryteringsbehovet och därmed öka möjligheterna att rekrytera rätt personer. Utöver att erbjuda kompetensutveckling samt skapa bättre löne- och karriärmöjligheter är exempel på åtgärder att använda kompetens på rätt sätt, locka nya grupper till jobben, utveckla arbetsmiljö och arbetsorganisation samt att utnyttja tekniken bättre.

Lokaler

Barn- och ungdomsnämnden står inför två stora utmaningar gällande lokaler inom förskola och skola.

- Säkerställa behovet av nya platser i ett växande Linköping
- Klara finansieringen av nämndens lokalbestånd

Under kommande budgetperiod 2018-2021 finns behov av att skapa c:a 200 nya förskoleplatser och c:a 500 nya elevplatser per år. Ytterligare nya förskoleplatser behöver skapas per år under perioden 2018-2021 för att klara moderniseringen av äldre förskolor samt för att avyttringen av lokaler som tjänat ut.

Antalet grundskoleelever i Linköpings kommun ökar kraftigt kommande år. Antalet barn i förskola och skola ökar mellan år 2017 och 2027 med 1 887 barn i förskolan respektive 3 347 elever i grundskolan. I förskolan ökar antalet barn med ca 130 i snitt per år i början av perioden och ca 200 i snitt i slutet av perioden. I grundskolan ökar elevantalet i början av perioden med ca 400 elever per år och mot slutet av perioden med ca 300 elever per år.

2017 är lokalkapaciteten inom förskola och grundskolans lägre årskurser fullt nyttjad. Inom grundskolans årskurs 7-9 finns de närmaste åren en viss överkapacitet i kommunens ytterområden.

Politisk viljeinriktning för 2018 med plan för 2019-2021

Den politiska viljeinriktningen består av:

- Kommunfullmäktiges övergripande mål
- Styrande dokument som nämnderna särskilt ska fokusera på under 2018
- Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunfullmäktiges övergripande mål

Övergripande mål	Mål som nämnden arbetar med
1. I Linköping ska fler människor nå egen försörjning	Bou
2. En kommun med ett växande näringsliv	
3. En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor	Bou
4. En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	Bou
5. En ekologiskt hållbar kommun	Bou
6. Fler bostäder för en växande kommun	
7. En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet	Bou
8. En kreativ kommun	Bou
9. En kommun med bra arbetsvillkor	Bou
10. En ekonomiskt hållbar kommun	Bou
11. En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt	Bou

När nämnderna lämnade sina budgetförslag för 2016-2017 med plan för 2018-2019 redovisade de vilka av de övergripande målen som de planerade att arbeta med under budgetperioden. Tabellen ovan visar vilka av kommunfullmäktiges mål som barn- och ungdomsnämnden arbetar med direkt eller indirekt.

Barn- och ungdomsnämndens övergripande mål

Nedan redovisas barn- och ungdomsnämndens mål samt vilka av kommunfullmäktiges övergripande mål som de i första hand bidrar till.

Maximalt lärande - Alla barn och elever utmanas i sitt lärande och förväntas nå så långt som möjligt i sin utveckling.

Kommunfullmäktiges övergripande mål som nämndens mål kopplas till:
3. En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor.

Likvärdiga möjligheter - Samtliga verksamheter ska bidra till att utjämna skilda förutsättningar.

Kommunfullmäktiges övergripande mål som nämndens mål kopplas till:
3. En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor.
7. En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet.

Lust och engagemang - Samtliga barn och elever trivs, bemöts av engagerad personal (ständigt lärande personal) och känner sig delaktiga.

Kommunfullmäktiges övergripande mål som nämndens mål kopplas till:
3. En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor.
4. En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv.

Styrande dokument

Nedan beskrivs hur barn- och ungdomsnämnden kommer att arbeta med de styrande dokument som nämnderna har fått i uppdrag att arbeta med/fokusera på under kommande budgetperiod.

Upphandlingspolicy

Barn- och ungdomsnämnden ska verka för att implementera den nya upphandlingspolicyn inom hela verksamheten för att uppnå målet om den goda affären. Den goda affären innebär att tillgodose verksamhetens och medborgarnas behov.

Digital agenda

Utbildningsförvaltningen arbetar med att ta fram en digital agenda samt en handlingsplan för digitalisering inom nämndens verksamheter.

Informationssäkerhetspolicy

För att följa kommunens informationssäkerhetspolicy och i samband med att kommunen övergår till en gemensam förvaltningsmodell måste en översyn av roller, ansvar, befogenheter och dokumentation göras. Därutöver träder den nya dataskyddsförordningen i kraft 2018-05-25 och ersätter då personuppgiftslagen.

Kommunövergripande strategiska utvecklingsuppdrag

Personal och kompetensförsörjning

Uppdrag:

- *Att utveckla arbetets organisering och processer både ur ett hälsoperspektiv och ett kompetensförsörjningsperspektiv för att bidra till att lösa den framtida bemanningen.*

Personalförsörjningen inom barn- och ungdomsnämndens verksamheter har kontinuerligt försvårats. Rekryteringsmöjligheterna har försämrats, mest avseende förskolan. Kommunens målbild att öka andelen förskollärare i förskolan till 70 procent kommer vara mycket svårt att uppnå inom planperioden, då antalet förskollärare som utexamineras vida understiger det nyrekryteringsbehov kommunen har. Med den låga arbetslöshet som råder i Linköping är det även svårt att rekrytera barnskötare som ersättare för förskollärare. Det finns även svårigheter att rekrytera lärare i skola och fritidshem. Störst rekryteringssvårigheter är det gällande ämneslärare i åk 7-9 inom ämnen såsom moderna språk, matematik och naturvetenskapliga ämnen. Det finns en oro att svårigheterna att rekrytera lärare till åk F-3 kommer att öka, detta med anledning av större pensionsavgångar samt minskat antal studerande på denna inriktning på lärarprogrammet.

Rekryteringsbehovet för barn och ungdomsnämndens verksamheter 2018 omfattar totalt ca 460-500 medarbetare, varav ca 200-220 i förskolan, 230-250 i grundskola och fritidshem och ca 20-30 chefer och övriga stödfunktioner.

I syfte att utveckla arbetssätt och arbetsformer vad gäller organisering och processer avser barn och ungdomsnämnden att fortsätta sin översyn av yrkesrollernas innehåll. Målet är att frigöra tid för det pedagogiska uppdraget, både för förskollärare, lärare och chefer. För att förbättra lärares arbetssituation och öka statusen för yrket bör åtgärder vidtas för att ge lärare mer tid för kärnuppdraget. Det bör utredas om de kringuppgifter, som till exempel mentorskap och rastvakt, som åligger lärare kan utföras av andra yrkesgrupper. Detta skulle även kunna möjliggöra praktik- och utbildningsplatser inom ramen för organisationens CSR-åtagande (CSR är en förkortning för Corporate Social Responsibility). Vidare bör nya bemannings- och arbetstidsmodeller utvecklas och prövas för att ge mer möjlighet till reflektion, kollegialt lärande, förstärkt ledarskap samt förbättrad arbetsmiljö som i sin tur leder till ökad måluppfyllelse.

Utöver att erbjuda kompetensutveckling samt skapa bättre löne- och karriärmöjligheter är exempel på åtgärder att använda kompetens på rätt sätt, locka nya grupper till jobben, utveckla arbetsmiljö och arbetsorganisation samt att utnyttja tekniken bättre.

Barn och ungdomsnämnden ser ett fortsatt behov av att kompetensutveckla befintliga medarbetare som ett led i att klara det framtida personalförsörjningsbehovet. Fortsatta satsningar på kompetensutveckling som nämnden anser bör göras omfattar fort- och vidareutbildning för lärare, både via lärarlyftet och via egna satsningar. För förskolan krävs fortsatt satsning på validering och utbildning av barnskötare till förskollärare samt vidareutbildning för övriga barnskötare.

Lokaler

Uppdrag till lokalintensiva nämnder:

- *Samtliga lokalintensiva nämnder får i uppdrag att gå igenom nämndens lokalförsörjningsplan för att hitta effektiviseringsmöjligheter och synergieffekter i lokalnyttjandet i syfte att få ned den totala kostnadsnivån för lokaler. Nämnderna får även i uppdrag att ta fram förslag till hur framtidens lokaler ska utformas för att stödja verksamheten på bästa sätt samtidigt som hög effektivitet i lokalnyttjandet uppnås.*

Goda lärmiljöer är en förutsättning för en positiv utveckling inom förskola och skola.

Barn- och ungdomsnämnden står inför två stora utmaningar gällande lokaler inom förskola och skola.

- Säkerställa behovet av nya platser i ett växande Linköping
- Klara finansieringen av nämndens lokalbestånd

Barn- och ungdomsnämnden har de senaste 10 åren arbetat med utformningen av framtidens lokaler utifrån en framtagen skolmodell, Lärmiljö Linköping. Modellen har använts vid de senaste årens byggnation och medfört att Linköping idag använder c:a 40% lägre area per barn/elev än i kommunens äldre befintliga skolor och i förhållande till skolor i våra jämförelsekommuner.

Utformning av framtidens lokaler styrs av verksamhetens behov samt av kravet att nå kostnadseffektiva lokallösningar. I arbetet med framtidens lärmiljöer kommer utbildningskontoret bland annat att studera hur digitalisering, nya arbetssätt, förläggning av verksamhet över tid och hur ny organisation kan påverka utformningen av framtida lärmiljöer och lokaler.

I nämndens arbete ingår också att tillsammans med berörda fastighetsägare studera hur förändringar i upphandlingsprocesser, nya krav gällande lokalutformning och materialval kan påverka hur vi når en kvalitetshöjning i verksamheten samtidigt med kostnadseffektiva lokallösningar.

Folkungaskolan och Berzeliuskolan är goda exempel på lokalsamverkan mellan utbildningsnämnderna. I planeringen av nämndernas nya lokaler kommer frågan om samnyttjande att vara en del i framtida kostnadseffektiva lösningar. Långsiktighet, flexibilitet och generalitet är ledord i den gemensamma planeringen.

Behovsbedömningen och planeringen av nya idrottshallar sker i samarbete mellan berörda nämnder för ett effektivare nyttjande av hallarna. Merparten av kulturskolans lokalytor kan som exempel i framtida lokallösningar samnyttjas med utbildningsnämndernas lokalytor. Ett annat utvecklingsområde är att i högre utsträckning använda skolans lokaler under kvällar och helger för ungdoms- och fritidsverksamheter. En samverkan med kultur- och fritidsnämnden behövs gällande detta. I samhällsbyggnadsförvaltningens arbete med framtida planer för nya bostadsområden med tillhörande verksamhetslokaler arbetas med frågan om samnyttjande och kostnadseffektiva lokallösningar.

Etablering

Etablering av nyanlända i Sverige tar i genomsnitt sju år och att korta tiden för etablering är en nyckelfråga. Individer i etableringsfasen bör få en effektiv etableringsprocess för att möjliggöra snabbare inträde på arbetsmarknaden. Etablering bör även ses i ett vidare perspektiv och innefattar skolgång, möjlighet att hitta lämplig bostad och deltagande i samhället.

Uppdrag till samtliga nämnder:

- *Att redovisa hur nämnden kommer att bidra till målet om att halvera etableringstiden för nyanlända gällande inträde på arbetsmarknaden.*
- *Att redovisa hur nämnden kommer att bidra till målet om förkorta etableringstiden gällande delaktighet i samhället.*

Begreppet etablering är främst kopplat till vuxnas etablering på arbetsmarknaden. Det blir därför en otydlighet hur nämndens utmaningar ser ut i förhållande till arbetsmarknaden. Utmaningen för barn- och ungdomsnämnden när det gäller etablering har tolkats utifrån hur nämndens verksamheter arbetar med nyanlända barn och elever.

Familjecentralerna har en viktig funktion för att nyanlända familjer ska få tillgång till en mötesplats och en ingång till förskolan. Processtödjare på familjecentralerna har i uppdrag att möta alla nyanlända familjer och informera om förskolan och hur de ansöker om plats samt informera om de föräldrautbildningar som erbjuds. Att säkra antalet förskoleplatser är en förutsättning för att familjer ska kunna etablera sig och kunna träda in i utbildning och arbetsmarknad.

Barn och ungdomsnämnden behöver ytterligare utveckla förutsättningar för att skolorna ska kunna erbjuda undervisning så att eleverna kan studera vidare på nationella program på gymnasieskolan. De redan uppbyggda modellerna och stödfunktionerna i form av mottagningsenhet, kartläggning och övrigt stöd behöver fortsatt utvecklas för att möta elevgruppen på ett relevant sätt. Den ekonomiska resursfördelningsmodellen (ryggsäcksmodellen) behöver finnas kvar för att säkerställa att skolorna får de resurser som krävs för att möta elevernas behov.

Tillgång till studiehandledning på modersmålet behöver ha fortsatt prioritet samtidigt som digitala stöd utvecklas i undervisningen. För elever som anländer sent under sin grundskoletid är det en extra utmaning att erbjuda undervisning som möjliggör fortsatta studier på gymnasieskolan. Det innebär bland annat att erbjuda

ett tionde och elfte skolår för att eleverna ska kunna nå minst kravnivåerna i de ämnen som krävs för olika nationella gymnasieprogram.

För elevgruppen är tillgång till fritidsaktiviteter av stor vikt. Detta gäller både fritidshem (6-9 år), öppen fritidsverksamhet (10-12 år) och samt ungdoms- och fritidsuppdraget (13-16 år). Psykiskt välmående och att på olika arenor möta det svenska språket är en viktig utgångspunkt för en etablering i det svenska samhället.

Digitalisering

Uppdrag till samtliga nämnder:

- *Samtliga nämnder får i uppdrag att redovisa hur nämnden kommer att arbeta med digitalisering. Utgångspunkt och målsättning för arbetet med den digitala transformeringen är bland annat "En digital agenda för Linköping" och den nationella ambitionen "Digitalt först".*

Inom barn- och ungdomsnämndens verksamhetsområde har de senaste åren genomförts stora satsningar på infrastruktur, tillgång till digitala verktyg samt kompetensutveckling av personal. Verksamheterna inom barn- och ungdomsnämnden behöver nu ta fram en övergripande plan för hur nästa steg i digitaliseringen ska tas och identifiera vilken typ av stöd från huvudmannen som kan behövas i samband med detta.

Sammanhållen kommun

Segregationen är en stor utmaning för Linköpings kommun både idag och framöver. Levnadsvillkor mellan olika delar av kommunen skiljer sig i allt för stor grad. Alla som växer upp och bor i Linköping ska ha samma rätt till en god hälsa, deltagande på arbetsmarknaden och en bra skolgång. Alla som bor i Linköping ska kunna känna sig trygga i sitt närområde och inte begränsas av otrygghet eller rädsla.

Uppdrag till samtliga nämnder:

- *Redogör vad nämnden planerar att göra för att utveckla sitt arbete för att skapa en sammanhållen kommun.*

Levnadsvillkor mellan barn och ungdomar i olika delar av kommunen skiljer sig i allt för stor grad. Alla barn och elever som växer upp och bor i Linköping ska ha samma rätt till ett gott liv och att kunna studera vidare efter att grundskolan avslutats. Verksamheterna har enligt skollagen ett kompensatoriskt uppdrag som innebär att åtgärder ska sättas in så att alla barn ges samma förutsättningar till vidare studier och till en god hälsa. Barn- och ungdomsnämnden skapar genom sin resursfördelning till verksamheterna möjligheter till att arbeta med det kompensatoriska uppdraget. Detta sker genom att ökade resurser utges utifrån föräldrars utbildningsbakgrund och för nyanlända elever. Trots detta är det stor skillnad i resultat mellan barn från socioekonomiskt utsatta områden och andra områden. Skillnaden är även stor på kommunens skolor när det gäller resultaten för elever utifrån föräldrarnas utbildningsbakgrund.

Under den kommande budgetperioden behöver analyser förbättras och metoder vidareutvecklas inom nämndens verksamheter för att säkerställa att de kompensatoriska insatser som genomförs ger önskat resultat. Det behövs även en förstärkt samverkan och en gemensam strategi mellan nämnderna för att insatser ska få genomslag för barn och unga.

Flera av skolorna i Linköping är kraftigt segregerade. Det finns skolor där alla elever har svenska som modersmål och skolor där över 95 % av eleverna har andra modersmål. Föräldrarnas utbildningsbakgrund skiljer sig även åt mellan skolor. Nämnden har inlett ett arbete med att se över skolorganisation och skolval i syfte att minska segregationen. Exempel på detta är avveckling av årskurs 7-9 i Ryd för att erbjuda eleverna plats på centralt belägna skolor. Åtgärder för att minska segregationen kommer att vidareutvecklas under den kommande planperioden.

Barn- och ungdomsnämndens resursfördelningsmodell möter eleverna utifrån generella behov. På skolorna finns också elever som av olika anledningar särskilt behöver uppmärksammas. Det handlar bland annat om elever med funktionsnedsättningar, familjehemsplacerade elever och elever boende på HVB-hem.

Nämnder inom skola och socialtjänst behöver samverka och gemensamt vidareutveckla metoder när det gäller insatser för barn och elever som är särskilt utsatta. Detta gäller bland annat:

- Skolfam, en metod gällande arbetet med familjehemsplacerade barn

- Familjelots, en metod kopplat till familjer med sammansatta problem (tidigare socialt investeringsprojekt)
- Samverkan gällande HVB-placerade barn
- Samverkan och metodutveckling gällande frågor inom området ”hederskultur”.

Elevhälsans kompetenser och förebyggande och hälsofrämjande insatser är av stor vikt för olika utsatta grupper. Det behöver säkras att alla elevhälsans kompetenser finns tillgängliga för alla skolor i tillräcklig omfattning. Samarbetet med Region Östergötland behöver utvecklas och de samverkansformer som finns stärkas. Det gäller bland annat ungdomshälsan, Råd- stöd- och hälsamottagningen, MiniMaria (mottagning för ungdomar med så kallat riskbruk eller är beroende av alkohol och droger) men även med primärvården i bostadsområdena.

Barn- och ungdomsnämnden och kultur- och fritidsnämnden behöver under budgetperioden gemensamt ta fram en strategi för att erbjuda en så adekvat fritidsverksamhet som möjligt och som syftar till en rik fritid och till likvärdiga förutsättningar för ungdomar i Linköping.

Nämnds specifika uppdrag

Utifrån genomförda kommunövergripande jämförelser av verksamhetsmåttnummer uppdras nedanstående nämnder att se över och analysera resultatet i jämförelse med andra kommuner, identifiera orsaker och ge förslag på åtgärder. Utgångspunkten ska vara att säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. Nedan redovisas nämndens kommentarer till respektive uppdrag.

Att se över kostnaderna för grundskolan och fritidshem i relation till skolornas resultat och föreslå åtgärder för att säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.

Nämnden avser att fortsätta analyserna av nämndens kostnader och måluppfyllelse. När det gäller kostnadsnivån ligger Linköpings kommun relativt högt i förhållande till jämförelsekommunerna. Flera satsningar har gjorts de senaste åren som påverkar kostnadsbilden. Resurser har tillförts för att möta upp det ökade behovet gällande nyanlända elever. Det har även gjorts satsningar via markeringsmedel på bland annat digitala lärverktyg samt olika utbildningsinsatser kopplade till kompetensförsörjning. Dessa satsningar har ännu inte fått genomslag på elevresultaten, men bedöms som viktiga för att nå en ökad måluppfyllelse på både lång och kort sikt. När det gäller de nyanlända eleverna så har de tillförda resurserna ökat måluppfyllelsen. För dessa elever har kunskapskraven kunnat nås i fler ämnen.

När det gäller kostnader för fritidshem så är det inte relevant att analysera dessa kostnader i förhållande till andra kommuner då redovisningen av kostnader och personal skiljer sig åt mellan kommunerna. Grundskola och fritidshem ska ses som en helhet i enlighet med den reviderade läroplanen. Kostnaderna för fritidshem ska därför analyseras tillsammans med kostnaderna för grundskolan.

Arbetet behöver vidareutvecklas för att kunna analysera måluppfyllelse kopplat till olika satsningar och se att de ger resultat. Analyser behöver göras för att säkerställa att den resursfördelning som finns leder till insatser som ökar måluppfyllelsen.

Nämnden ska ta fram indikatorer för att följa upp nyanlända elevers kunskapsprogression.

Nämnden avser att ta fram indikatorer för att följa nyanlända elevers kunskapsprogression. Elever som kommer till skolorna i Linköping har olika förutsättningar bland annat utifrån hur länge de gått i skola i sitt hemland och måste ses som en heterogen grupp. Det har enligt forskning även stor betydelse vid vilken ålder eleven påbörjar sin skolgång i Sverige. Föräldrarnas utbildningsbakgrund ser olika ut, vilket enligt forskning har betydelse för elevernas skolframgång. Detta är viktiga faktorer att ta hänsyn till vid framtagandet.

Indikatorerna kommer att tas fram i samverkan med rektorer och andra verksamhetsföreträdare som har erfarenhet av arbete med nyanlända elevers lärande. Skolverket och andra kommuner kommer också att involveras i arbetet.

Nämnden får i uppdrag att ta fram indikatorer för att följa kunskapsprogressionen från förskolan till och med årskurs 9.

Arbete pågår med att utveckla arbetsmetoder för att i förskolan kunna följa barns utveckling på individnivå. Utifrån detta arbete behöver indikatorer tas fram för att kunna följa barnets utveckling från förskola till grundskola. Från att eleverna börjar grundskolan är det möjligt att på olika sätt följa elevers

kunskapsprogression från årskurs 1 till årskurs 9 i grundskolan till exempel utifrån resultaten på nationella prov.

Fortsatt arbete behövs i samverkan med rektorer och andra verksamhetsföreträdare för att ta fram indikatorer. Skolverket och andra kommuner kommer också att involveras i arbetet.

Nämnden ska ta fram åtgärder för att öka måluppfyllelsen i grundskolan.

Barn- och ungdomsnämnden beslutar kontinuerligt om olika åtgärder för att skapa goda förutsättningar för kommunens skolor. Syftet är att stödja skolornas arbete med elevernas måluppfyllelse. Det handlar bland annat om resursfördelning och gemensamma utvecklingsinsatser. Ett fortsatt stärkt systematiskt kvalitetsarbete med särskilt fokus på en förbättrad uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat är en förutsättning för att kunna besluta om adekvata åtgärder. Likaså är tidiga insatser och förebyggande elevhälsa viktiga komponenter för höjd måluppfyllelse.

Nämnden kommer i sin internbudget för 2018 att redovisa fortsatta åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Nämnden ska särskilt belysa etableringstiden för nyanlända barn/elever. Nämnden får i uppdrag att ta fram indikatorer för att mäta etableringstiden för nyanlända barn/elever.

Begreppet etablering används inte inom nämndens verksamhetsområden utan är kopplat till vuxnas etablering på arbetsmarknaden. Det är däremot av vikt att ge nyanlända barn och elever en utbildning av god kvalitet. Utifrån detta behövs indikatorer som visar att planerade och genomförda aktiviteter inom verksamheterna ger förväntat resultat. Eleverna har helt olika erfarenheter och skolbakgrund när de börjar i svensk skola. När indikatorer tas fram behöver hänsyn tas till elevernas bakgrund, tidigare skolerfarenhet och vid vilken ålder de börjar svensk skola. En annan viktig utgångspunkt är samverkan med gymnasieskolan för att kunna följa upp att eleverna börjar, genomför och med vilket resultat de avslutar sin gymnasiestudier.

Att ta fram rutiner för inmatning av nyckeltalen Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%) och Väntetid i antal dagar för de barn som inte fått plats på förskola på önskat placeringsdatum, medelvärde till Kolada senast till år 2018. Syftet med måttet är att få en kunskap om kommunens förmåga att planera tillgång till förskoleplatser i förhållande till behov.

Nyckeltalen är inte jämförbara mellan kommuner då varje kommun har rätt att utforma sitt eget regelverk. Regelverken skiljer sig åt mellan kommunerna och i vissa kommuner kan man bara välja en förskola där det vid det aktuella datumet finns en ledig plats.

I Linköpings kommun säger regelverket att vårdnadshavare har möjlighet att ange tre alternativ vid önskemål om förskoleplats. Kommunen tillser att barnomsorgsplatser erbjuds inom 4 månader från ködatum i enlighet med skollagen. För Linköpings kommun är det mer relevant att mäta andelen som erbjuds plats på något av sina tre angivna alternativ, det måttet ger en kunskap om kommunens förmåga att planera tillgång till förskoleplatser i förhållande till behov.

Att mäta skolnärvaron under 2017 och framåt i syfte att säkerställa elevernas skolgång.

Barn- och ungdomsnämndens beslutade indikator lyder ”Andel elever med frånvaro över 10 procent”. Målvärdet är 0 %. Indikatoren mäts för åk 1-3, 4-6 och 7-9 för respektive termin. Indikatoren följs upp regelbundet på skolnivå och i samband med tertial och verksamhetsberättelse på nämndnivå. Arbetet med att säkra elevernas skolgång är en viktig del av elevhälsans arbete på skolorna. Nämnden följer även en indikator som mäter elevers ogiltiga frånvaro på lektioner i årskurs 7-9.

Att tillsammans med bildningsnämnden ta fram ett förslag på hur nämnderna kan följa kunskapsprogressionen med fokus på övergången grundskola-gymnasieskola. Syftet med måttet är att jämföra skolor utifrån deras bidrag till elevernas kunskapsutveckling.

Det är inte relevant att ta fram ett mått för att kunna jämföra olika skolors bidrag till kunskapsutvecklingen. Arbetet pågår däremot med att utveckla verktyg för att kunna följa elevers utveckling på individnivå. Utifrån detta arbete behöver indikatorer tas fram för att kunna följa elevens utveckling från grundskola till gymnasieskola.

Nämnden får i uppdrag att genomföra åtgärder för att öka andelen som blir behöriga till gymnasiet.

Gruppen som inte blir behörig till yrkesprogram har ökat de senaste åren. Detta gäller i Linköping såväl som på nationell nivå. Barn- och ungdomsnämnden behöver på olika sätt stärka skolornas förutsättningar så att de elever som är nyanlända (sent anlända till Sverige), elever vars föräldrar har låg utbildningsbakgrund samt

elever som har särskilda utmaningar ges bättre förutsättningar att nå kunskapskraven i årskurs 9. För att kunna sätta in adekvata åtgärder krävs systematisk uppföljning på individ- grupp- och skolnivå.

Redovisa åtgärder för att korta tiden för språkintröduktion. Gemensamt uppdrag med bildningsnämnden.

Språkintröduktion är ett introduktionsprogram inom gymnasieskolan och är till för ungdomar som nyss har anlänt till Sverige. Utbildningen har fokus på svenska språket för att eleven ska kunna gå vidare till något annat program i gymnasieskolan, eller annan utbildning.

För elever som anländer sent under sin grundskoletid så är det en extra stor utmaning att bli behörig till nationella gymnasieprogram. Att kunna förlänga sin grundskoletid med ett tionde och elfte skolår ger möjlighet till att erhålla ett godkänt betyg i svenska/svenska som andraspråk. Det tionde och elfte skolåret ger även möjlighet för elever att få betyg i flera ämnen för att närma sig behörighet till yrkesprogram och högskoleförberedande program vilket kan korta tid på språkintröduktion. Samverkan mellan grundskolan och gymnasieskolan behöver utvecklas vidare när det gäller överlämning mellan skolformerna.

Att redovisa åtgärder för att förkorta etableringstiden för ensamkommande ungdomar. Gemensamt uppdrag med bildningsnämnden, socialnämnden och omsorgsnämnden.

Begreppet etablering används inte inom nämndens verksamhetsområden utan är kopplat till vuxnas etablering på arbetsmarknaden.

Ett samarbete mellan berörda nämnder och förvaltningar finns etablerat sedan flera år. Former för samverkan behöver vidareutvecklas med utgångspunkt i de framgångsfaktorer som identifierats. Fokus behöver sättas på kommunikationsmodeller mellan skolpersonal, gode män, boendepersonal och personal inom socialtjänsten. En utmaning är att tillämpa gällande lagstiftning på likvärdigt sätt mellan skola, socialtjänst och överförmyndare.

Indikatorer som mäter och följer upp nämndens basuppdrag samt strategiska utvecklingsuppdrag.

Kommunledningskontoret har under december och januari tagit fram indikatorer för respektive nämnds verksamhet som kommunstyrelsen föreslås följa under budgetperioden. Indikatorerna mäter utfallet av de strategiska utvecklingsuppdragen, basuppdrag samt även volymer och resurser. Barn- och ungdomsnämnden har i internbudgeten fastställt egna indikatorer för att följa måluppfyllelsen i nämndens tre mål. Dessa redovisas i sin helhet i nämndens internbudget och verksamhetsuppföljningar.

Jämförelser med andra kommuner är viktiga och ger underlag för att bedöma de egna prestationerna. Utifrån vad som jämförs kan resultatet ge indikationer på hur effektiv den egna verksamheten är eller vilken kvalitet som levereras. Jämförelserna ger en bild av Linköpings utveckling i förhållande till övriga kommuner. Vid en analys kan detta utmytna i en bedömning av hur väl verksamheten uppfyller kraven på ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Analysen förklarar resultatet och ger grund för beslut om omprioriteringar och förbättringar. För att få en bild av Linköpings utveckling i förhållande till andra har en jämförelse av kommunens resurser och kvalitet med genomförts. I bilaga redovisas diagram med jämförelser med andra kommuner för samma indikatorer där så är möjligt.

Nedan redovisas de indikatorer som barn- och ungdomsnämnden fått i uppdrag att följa.

	2015	2016	Budget	Planerat			
			2017	2018	2019	2020	2021
Indikatorer							
Avvikelse mot referenskostnad, grundskola inkl. förskoleklass, (%)* Källa: Kolada (N15001)	3.9 %	-					
Förskola							
Andel inskrivna barn 3-5 år i förskola och pedagogisk omsorg, uppdelat på barn boende i socialt utsatta bostadsområden gentemot övriga bostadsområden. Källa: Kommunens barn- och elevregister.	Socialt utsatta områden 91 % Övriga områden 99 %	Socialt utsatta områden 90 % Övriga områden 96 %	Skillnaden ska minska över tid utan att andelen totalt	Skillnaden ska minska över tid utan att andelen totalt	Skillnaden ska minska över tid utan att andelen totalt	Skillnaden ska minska över tid utan att andelen totalt	Skillnaden ska minska över tid utan att andelen totalt

			inskrivna minskar.	inskrivna minskar.	inskrivna minskar.	inskrivna minskar.	inskrivna minskar.
Andel vårdnadshavare som uttrycker att de känner sig lugna och trygga under dagen när deras barn är i förskolan/familjedaghemmet Källa: Barn- och ungdomsnämndens attitydundersökning.	96,2 %	95,3 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn. Källa: Kolada (N11008)	141 167 kr	-					
Grundskola							
Andel elever som uttrycker att det är ett bra arbetsklimat på de flesta lektionerna (attitydundersökningen). Kommunala skolor. Källa: Barn- och ungdomsnämndens attitydundersökning.	Åk 2-3:83,5 % Åk 4-6: 75,9 % Åk 7-9: 71,6%	Åk 2-3: 83 % Åk 4-6: 75,3 % Åk 7-9: 69 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel elever i åk 3 som deltagit och klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska/SVA respektive matematik (%). Kommunala skolor. Källa: Skolverket, SIRIS	Sv/Sva: 70 % Ma: 64 %	Sv/Sva: 73 % Ma: 67 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, andel %. Kommunala skolor. Källa: Skolverket, SIRIS	Alla elever: 84 % Exkl. nyanlända: 87,1 %	Alla elever: 81 % Exkl. nyanlända: 87,8 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, andel %. Kommunala skolor. Källa: Skolverket, SIRIS	Flickor 84,3 Pojkar 83,0	Flickor 83,8 Pojkar 78,8	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Elever i åk 9, meritvärde uppdelat på föräldrars utbildningsbakgrund. Skillnaden utifrån föräldrars utbildningsbakgrund ska minska. Kommunala skolor. Källa: Skolverket, SIRIS	2015: Förgymn eller gymnasial – 193,9 Eftergymn – 246,0 Tot meritvärde 220,3	2016: Förgymn eller gymnasial – 190,3 Eftergymn – 250,9 Tot meritvärde 219,2	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.
Elever i åk 9, meritvärde, uppdelat på pojkar och flickor. Samtliga elever. Källa: Skolverket, SIRIS	Flickor 231,8 Pojkar 209,8	Flickor 230,3 Pojkar 210,4	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.	Minska utan att eleverna totalt sett får lägre meritvärd e.
Kostnad per betygspoäng i åk 9, Kommunala skolor. Källa: Kolada (U15406)	377 kr	397 kr					
Närvaro i grundskolan Andel elever med frånvaro över 10 procent. Källa: Kommunens elevregister	Åk 1-3 13,2% Åk 4-6 14,1% Åk 7-9 26,5%	Åk 1-3 13,7% Åk 4-6 14,8% Åk 7-9 27,6%	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Kostnad för kommunal grundskola, kr/elev. Källa: Kolada (N15008)	104 049 kr	-					
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola, kr/elev (N15009)	18 115 kr	-					
Fritidshem							
Kostnad fritidshem, kr/inskrivet barn Källa: Kolada (N13008)	39 906 kr	-					

Lokaler							
Förskola							
<i>Yta per plats</i>		11					
<i>Kostnad per plats</i>	-	15 900					
Grundskola							
<i>Yta per plats</i>		11					
<i>Kostnad per plats</i>	-	13 500					

* Referenskostnad är en beräknad teoretisk kostnad för verksamheten. Det vill säga en förväntad kostnad enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.

Ekonomi

Driftsammandrag

Nettokostnad Belopp tkr	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Budgetram enligt budget 2016-2017 med plan för 2018-2019 (KF 2015-11-24)	2 982 996	3 050 260	3 050 260	3 050 260
Uppräkning för pris- och löneökningar	83 200	84 959	84 959	84 959
Justerad internränta	-638	-638	-638	-638
Övriga tekniska justeringar	2 129	2 129	2 129	2 129
Summa budgetram enligt budgetdirektiv	3 067 687	3 136 710	3 136 710	3 136 710
Nämndens förslag till budgetram				
Förskola befintlig ram	956 084	978 294	978 294	978 294
Specifikation förändringar och omprioriteringar				
Resursfördelning demografi (verksamhet)	27 194	14 549	28 348	54 446
Resursfördelning demografi (lokaler enligt schablon)	4 582	1 820	4 525	9 844
Lokalbehov	26 634	23 803	25 340	24 756
Ökat flyktingmottagande/Nyanlända barn	924	924	924	924
Grundskola befintlig ram	1 664 624	1 702 834	1 702 834	1 702 834
Specifikation förändringar och omprioriteringar				
Resursfördelning demografi (verksamhet)	-911	-3 769	22 160	44 720
Resursfördelning demografi (lokaler enligt schablon)	-504	-1 108	7 240	14 603
Resursfördelning demografi (justering av grundram sarskola)	-10 651	-10 651	-10 651	-10 651
Lokalbehov	11 950	26 512	33 005	33 525
Ökat flyktingmottagande/Nyanlända elever	8 328	8 328	8 328	8 328
Grundsarskola befintlig ram	58 611	58 927	58 927	58 927
Specifikation förändringar och omprioriteringar				
Ökat behov utifrån demografiska förändringar (inkl sarskolefritids)	7 824	9 049	10 053	10 768
Ökat flyktingmottagande/Nyanlända elever	632	632	632	632
Fritidshem befintlig ram	245 109	250 728	250 728	250 728
Specifikation förändringar och omprioriteringar				
Resursfördelning demografi (verksamhet)	-986	-1 419	2 263	5 785
Ökat flyktingmottagande/Nyanlända elever	673	673	673	673
Ungdoms- och fritidsverksamhet, förebyggande verksamhet befintlig ram	55 860	56 768	56 768	56 768
Specifikation förändringar och omprioriteringar				
Resursfördelning demografi (verksamhet)	1 994	2 173	2 751	3 035
Ökat flyktingmottagande/Nyanlända elever	104	104	104	104
Nämnden befintlig ram	2 551	2 551	2 551	2 551
Verksamhetssystem befintlig ram	158	158	158	158
Övriga förslag till förändringar				
Samverkan andra nämnder, sammanhållen kommun	2 300	2 300	2 300	2 300
Kompetensförsörjningsinsatser				
- Kompetensutveckling	3 200	4 700	3 200	1 900
- Utveckling av organisation och arbetsformer	5 000	5 000	0	0
Uppräkning pris- och lön utifrån demografiska förändringar (resursfördelning demografi)	399	169	811	1 578
Omfördelning till kof, allaktivitetshus (KS 2016-03-01 § 55)	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700

Ökade PO-kostnader pga lärarlönelyft (KS 2016-08-23 § 270)	2 180	2 180	2 180	2 180
Omvandling av markeringsbeslut till ordinarie ram (specifikation i bilaga)	16 509	6 800	1 954	0
Övrigt				
Uppräkning för pris- och löneökningar	83 200	84 959	84 959	84 959
Justerad internränta	-638	-638	-638	-638
Övriga tekniska justeringar	2 129	2 129	2 129	2 129
Summa nämndens förslag till budgetram	3 173 362	3 227 779	3 281 148	3 344 460
Varav nämndens förändringar	105 675	91 070	144 439	207 750
- varav resursfördelning demografi	20 718	1 596	56 635	121 782
- varav ökat behov särskoleelever	7 824	9 049	10 053	10 768
- varav lokalbehov	38 584	50 316	58 345	58 281
- varav ökat flyktmottagande/nyanlända elever	10 661	10 661	10 661	10 661
- varav kompetensförsörjningsinsatser	8 200	9 700	3 200	1 900
- varav samverkan andra nämnder, sammanhållen kommun	2 300	2 300	2 300	2 300
- varav övriga förändringar	879	649	1 291	2 058
- varav omvandling av markeringsbeslut till ordinarie ram	16 509	6 800	1 954	0
Budgetberedningens förslag till budgetram				
Summa förslag till budgetram				

Förändringar utöver ram för möta de strategiska och nämndspecifika utvecklingsuppdragen med bibehållen personaltäthet i verksamheten

De medel som finns inom barn- och ungdomsnämndens budget går i huvudsak till personal och lokaler. För att kunna bibehålla nuvarande personaltäthet finns behov av ytterligare finansiering när det gäller kompensation för den demografiska utvecklingen, lokaler och grundskolan. Uteblir förstärkning inom dessa områden måste barn- och ungdomsnämnden fördela mindre medel till verksamheten vilket får direkt konsekvens på personaltätheten inom nämndens verksamhetsområde vilket indirekt leder till större barn- och elevgrupper inom förskola och grundskola.

Under 2016 och 2017 finansieras förstärkt personaltäthet i förskola, grundskola/grundskola/fritidshem genom ett antal statsbidrag. Statsbidrag för att förstärka personaltätheten och öka måluppfyllelsen i skola och fritidshem uppgår för 2017 gällande lågstadiesatsningen till 28 mnkr och när det gäller fritidshemssatsningen till 11 mnkr, detta motsvarar tillsammans drygt 70 årsarbetare. En förutsättning för att verksamheten ska kunna erhålla samma nivå på statsbidragen som tidigare är att befintlig personaltäthet bibehålls på nuvarande nivåer i förhållande till antalet elever.

Under läsåret 2016/2017 har den kommunala förskoleverksamheten erhållit statsbidrag för att minska barngruppsstorlekarna i förskolan om totalt 44 mnkr. Förändringar i förordningen för statsbidraget innebär en stor risk för att Linköpings förskolor förlorar stora delar av statsbidraget vilket i sin tur får konsekvenser för det arbete som gjorts när det gäller att minska barngruppernas storlek samt för personaltätheten i förskolan. Ett uteblivet statsbidrag leder till ökade barngruppsstorlekar och lägre personaltäthet på berörda förskolor.

Barn- och ungdomsnämndens verksamheter står inför stora utmaningar när det gäller ökad måluppfyllelse, ökad likvärdighet, personal- och kompetensförsörjning samt lokaler. För att kunna fortsätta utvecklingsarbetet för en högre måluppfyllelse, ökad likvärdighet, ökade krav på digitalisering och för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare ser barn- och ungdomsnämnden ett antal områden där förstärkningar behövs.

Tidiga insatser är en viktig förutsättning för att alla barn/elever ska kunna lyckas.

Demografi

Utifrån ett ökat elev- och barnantal inom barn- och ungdomsnämndens verksamheter behöver ytterligare medel tillföras för att nuvarande personaltäthet i verksamheten ska kunna bibehållas.

Tabellen nedan visar förändringen utifrån ny befolkningsprognos i april 2017 jämfört med det barn- och elevantal utifrån befolkningsprognosen som kom i april 2015 och som ligger till grund för barn- och ungdomsnämndens ram enligt budgetdirektiv (Budgetram enligt budget 2016-2017 med plan för 2018-2019 (KF 2015-11-24)).

Prognosen för antalet barn i förskolan bygger på historiska behovsandelar. Behovsandelarna i Skäggetorp, Ryd och Berga är låga och förväntas stiga när tillgängligheten på platser lokalt ökar, vilket i sin tur påverkar antalet barn i förskolan. Insatser har även påbörjats för att via familjecentralerna snabbare nå nyanlända familjer med barn i förskoleåldern med information om förskolans verksamhet och hur man ansöker om plats. Barn- och ungdomsnämndens ambition är att genom olika åtgärder öka andelen inskrivna barn i förskolan.

	2018	2019	2020	2021
Förskola och annan pedagogisk verksamhet (antal)				
Befolkningsprognos 2015 (antal, grund för befintlig ram)	8 402	8 575	8 575	8 575
Befolkningsprognos 2017 (antal, grund för ny ram)	8 601	8 654	8 771	9 002
<i>Förändring barnantal</i>	199	79	196	427
Förskola och annan pedagogisk verksamhet, summa tkr (förändrat antal barn)	27 194	14 549	28 348	54 446
Grundskola (antal)				
Befolkningsprognos 2015 (antal, grund för befintlig ram)	18 301	18 755	18 755	18 755
Befolkningsprognos 2017 (antal, grund för ny ram)	18 279	18 706	19 079	19 408
<i>Förändring elevantal</i>	-23	-50	324	653
Grundskola, summa tkr (förändrat antal elever)	-911	-3 769	22 160	44 720
Fritidshem (antal)				
Befolkningsprognos 2015 (antal, grund för befintlig ram)	6 461	6 610	6 610	6 610
Befolkningsprognos 2017 (antal, grund för ny ram)	6 435	6 573	6 669	6 760
<i>Förändring barnantal</i>	-26	-37	59	150
Fritidshem, summa tkr (förändrat antal barn)	-986	-1 419	2 263	5 785
Öppen fritidsverksamhet (antal)				
Befolkningsprognos 2015 (antal, grund för befintlig ram)	984	1 001	1 001	1 001
Befolkningsprognos 2017 (antal, grund för ny ram)	1 089	1 115	1 146	1 160
<i>Förändring barnantal</i>	105	114	145	159
Öppen fritidsverksamhet, summa tkr (förändrat antal barn)	1 994	2 173	2 751	3 035
Lokaler enligt schablon förskola (förändrat antal barn)	4 582	1 820	4 525	9 844
Lokaler enligt schablon grundskola (förändrat antal barn)	-504	-1 108	7 240	14 603
Summa	31 369	12 247	67 286	132 433

Grundsärskola

I grundsärskolan går elever som inte når grundskolans kunskapsmål på grund av en utvecklingsstörning, och därför har behov till den undervisning som särskolan erbjuder. Grundsärskolan är en egen skolform och ska ge eleverna en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar grundskolan. Grundsärskolan innebär vissa begränsningar när det gäller vilken utbildning och vilket yrke man kan välja i framtiden. Kommunen gör fyra olika utredningar för att därefter bedöma om eleven kan mottas i grundsärskolan.

Antalet elever i grundsärskolan har ökat och beräknas öka ytterligare i takt med elevökningen i grundskolan. Utöver en ökning av elevantalet i grundsärskolan ökar även antalet elever med högre komplexitet gällande funktionsnedsättningar, vilket leder till ett ökat behov av resurser. Från och med 2016 får inte längre nämnden kompensering för ett ökat antal särskoleelever utöver grundbeloppet utan förväntas äska nya medel för den demografiska ökningen inom särskolan. Barn- och ungdomsnämnden ser ett tydligt behov av att även grundsärskolan ingår i den demografiska resursfördelningen till barn- och ungdomsnämnden för att undvika att resurser binds upp i reserver för att möta ett ökat elevantal och för att inte resurser ska behöva omfördelas från andra verksamheter till grundsärskolan.

Lokalbehov

För att möta behovet av nya platser i förskola och skola erhåller nämnden demografisk resurstilldelning för lokaler utifrån förändrat antal barn och elever. När det gäller ombyggnationer och moderniseringar för att skapa ändamålsenliga lokaler får nämnden inga ytterligare medel utöver befintlig budget. Alla barn- och ungdomsnämndens lokalobjekt ligger utanför befintlig ram för lokaler då ett underskott finns gällande redan befintliga lokaler. Ingen prioritering bedöms vara möjlig att göras när det gäller byggnationer av nya platser då kommunen måste garantera alla elever plats. Planering av nya platser utgår ifrån fastställda kapacitetsmätt och utifrån behovet av nya platser. Barn- och ungdomsnämnden har inte för avsikt att förändra fastställda kapacitetsmätt i syftet att minska hyreskostnaderna.

Barn- och ungdomsnämnden finansieringsbehov gällande lokalförhyrningar består av tre delar:

- Befintligt underskott i nämndens budget som är ofinansierat (*ingående obalans i nämndens lokalbudget*)
- ”Överkapacitet” - differens mellan finansiering utifrån demografisk resurstilldelning gällande lokaler och nya platser som byggs
 - Grundskola – ny skola som byggs kan inte från år 1 fyllas helt. En viss överkapacitet krävs för att hantera elevströmmar inom kommunen.
 - Förskola – ny förskola som byggs kan inte från år 1 fyllas helt. En viss överkapacitet krävs för att möta ett varierat behov inom kommunen och över tid.
- Modernisering av lokaler (*ombyggnationer och renoveringar*)

Befintligt underskott i nämndens budget som är ofinansierat

Nämnden har tvingats att stå för kostnaden för ett antal renoveringar i befintliga lokaler och därmed har ett underskott uppstått. Renoveringarna har varit nödvändiga att genomföra för att möta olika myndighetskrav samt för att skapa ändamålsenliga lokaler.

Det befintliga underskottet bedöms inte möjligt att hantera inom barn- och ungdomsnämndens totala budgetram. Enda möjlighet att göra detta inom befintlig ram är att minska medel till verksamheten, vilket skulle leda till färre personal och uteblivna statsbidrag gällande bland annat mindre barngrupper i förskolan och lågstadiesatsning då verksamheten inte skulle ha möjlighet att möta upp kraven för statsbidrag med minskad personaltäthet.

De statsbidrag som finns gällande mindre barngrupper i förskolan förutsätter att möjligheter finns att arbeta i mindre grupperingar. Förskolornas kapacitet har betydelse i det arbetet. Barn- och ungdomsnämnden har ingen avsikt att ändra kapaciteten i lokalerna.

”Överkapacitet” - differens mellan finansiering utifrån demografisk resurstilldelning gällande lokaler och nya platser

En demografisk resurstilldelning gällande lokaler är viktig utifrån ett planeringsperspektiv i avseendet att det finns en finansiering att förhålla planeringen av nya lokaler till. Den demografiska resurstilldelningen för

lokaler täcker inte den skillnad som finns mellan antalet barn/elever som ersättning utgår för, jämfört med antalet barn/elever som en ny förskola/skola byggs för. Detta innebär att barn- och ungdomsnämnden under de första åren en ny förskola/skola hyrs står för kostnaden gällande den överkapacitet som finns innan förskolan/skolan helt fyllts upp med elever/barn. Lokalersättning erhålls endast för de barn/elever som finns i förskola/skola.

Inom grundskolan krävs en överkapacitet för att hantera elevströmmar inom kommunen. Den överkapacitet som finns inom grundskolan motsvarar att idag c:a 2 elever färre i varje klass jämfört med vad kapaciteten medger. Inom grundskolan finns även ett antal asylsökande elever som ska få plats i lokalerna men som inte finns medräknade i befolkningsprognosen. Inom förskolan krävs en viss överkapacitet för att möta ett varierat behov inom kommunen och över tid.

Modernisering av lokaler

Ett stort antal av kommunens förskolor och grundskolor är inte ändamålsenliga och stödjer inte dagens arbetssätt och krav inom förskola och grundskola. I arbetet med modernisering ingår bland annat att avveckla tillfälliga lokaler/baracker som tyvärr på flera skolor blivit permanenta lösningar. Stor del av moderniseringsbehovet är kopplat till förändrad lagstiftning och nya myndighetskrav.

Tabell nedan visar nämndens lokalkostnader och förändringar under budgetperioden 2018-2021.

Förskola	2018	2019	2020	2021
Ram lokaler förskola (inkl fristående) enligt ny befolkningsprognos 2017	145 117	145 888	148 593	153 912
Nuvarande lokalkostnader	128 647	129 596	129 705	129 705
Tillkommande lokalkostnader (nya platser och modernisering)	15 953	13 256	17 305	21 906
Ersättning till fristående	27 150	26 839	26 924	27 058
Underskott	-26 634	-23 803	-25 340	-24 756
Grundskola	2018	2019	2020	2021
Ram lokaler grundskola (inkl fristående) enligt ny befolkningsprognos2017	353 942	361 732	370 080	377 443
Nuvarande lokalkostnader	307 134	308 383	307 630	307 630
Tillkommande lokalkostnader (nya platser och modernisering)	13 437	30 756	43 471	49 203
Ersättning till fristående	45 320	49 106	51 983	54 135
Underskott	-11 950	-26 512	-33 005	-33 525
Total underskott förskola och grundskola	-38 584	-50 316	-58 345	-58 281
Förklaringar till underskott				
Tillförda medel resursfördelning demografi (lokaler)	13 800	22 362	33 414	46 096
Nya platser	-13 800	-22 362	-33 414	-46 096
Befintligt underskott	-22 890	-22 890	-22 890	-22 890
"Överkapacitet"	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Moderniseringar	-5 693	-17 425	-25 454	-25 391
Underskott	-38 584	-50 316	-58 345	-58 281

Ökat flyktingmottagande/Nyanlända barn och elever

Till följd av ett ökat flyktingmottagande och att nuvarande statlig ersättning gällande asylsökande inte möter det behov som finns behövs ytterligare förstärkning. För att fortsatt kunna arbeta för att öka måluppfyllelsen för nyanlända barn och elever ser barn- och ungdomsnämnden att det är av stor vikt att nuvarande resursfördelning när det gäller nyanlända elever kan behållas. Antalet asylsökande barn beräknas under 2018

uppgå till 14 barn i förskolan och 54 elever i grundskolan. För 2019 och framåt har antalet asylsökande beräknats ligga i samma nivå som för 2018.

Övriga förslag till förändringar

Kompetensförsörjning

Kompetensutveckling

Barn och ungdomsnämnden ser ett fortsatt behov av att kompetensutveckla befintliga medarbetare som ett led i att klara det framtida personalförsörjningsbehovet. Fortsatta satsningar på kompetensutveckling som nämnden anser bör göras omfattar fort- och vidareutbildning för lärare, både via lärarlyftet och via egna satsningar. För förskolan krävs fortsatt satsning på validering och utbildning av barnskötare till förskollärare samt kompetensutveckling för barnskötare. Det är de senare utbildningarna som kostnaderna ovan avser.

Kostnaden för barnskötare till förskollärare baseras på att ytterligare två grupper startas när det gäller barnskötare till förskollärare en grupp höstterminen 2018 och ytterligare en grupp höstterminen 2019. Utbildningen pågår under 7 terminer.

Kostnaden för kompetensutveckling av barnskötare (utbildning om 15 hp) beräknas utifrån att ytterligare en grupp om 20 deltagare startar från och med höstterminen 2017, en grupp om 35 deltagare från vårterminen 2018, en grupp om 35 deltagare från höstterminen 2018 samt ytterligare en grupp om 35 deltagare som startar vårterminen 2019.

Utveckling av organisation och arbetsformer

Inom samtliga verksamheter finns svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens. Att ha personal med rätt kompetens i verksamheten är avgörande för att öka måluppfyllelsen för barn och elever. Det kommer att krävas ytterligare åtgärder för att stärka läraryrkets attraktionskraft och öka intresset för att fler kompetenta unga ska söka sig till lärarutbildningarna. Det kommer sannolikt även bli nödvändigt att tillskapa nya möjligheter för kompletterande lärarutbildningar för personer med annan akademisk examen. Det finns dock åtgärder som kommunen kan göra själv för att påverka rekryteringsbehovet och möjligheterna att rekrytera rätt personer. Utöver att erbjuda kompetensutveckling samt skapa bättre löne- och karriärmöjligheter är exempel på åtgärder att använda kompetens på rätt sätt, locka nya grupper till jobben, utveckla arbetsmiljö och arbetsorganisation samt att utnyttja tekniken bättre.

Barn- och ungdomsnämnden vill utveckla dessa möjligheter för Linköpings grundskolor vilket beräknas till en kostnad 5 000 tkr 2018 och 5 000 mnkr 2019.

Samverkan med andra nämnder utifrån en sammanhållen kommun

Levnadsvillkor mellan barn och ungdomar i olika delar av kommunen och med olika bakgrund skiljer sig i allt för hög grad. En nämndövergripande samverkan behövs för att kommunens insatser ska kunna samordnas och sträva i samma riktning.

Nämnder inom skola och socialtjänst behöver även samverka och gemensamt vidareutveckla metoder när det gäller insatser för barn och elever som är särskilt utsatta. Samverkan behöver även utvecklas med aktörer utanför kommunen t ex med Region Östergötland.

Detta gäller bland annat arbetet med familjehemsplacerade barn genom en metod som heter Skolfam. Målgruppen är barn från förskoleklass t.o.m. årskurs sju, vars placering förväntas bli långvarig. Skolfam bygger på principen om samverkan mellan skolan och socialtjänsten för att förebygga misslyckanden i skolan.

Ett annat pågående arbete är ”Familjelotsen– Metodutveckling i samverkan”, ett projekt som finansierats genom den sociala investeringsfonden. Projektet har haft som syfte att hitta vägar för att samordna det stöd som finns för familjer med sammansatta problem där barn och/eller föräldrar har en neuropsykiatrisk diagnos samt är aktuella inom socialtjänsten. En central komponent i projektet är ett förändrat arbetssätt där socialarbetaren arbetar på familjernas uppdrag med att företräda familjens intressen och på bästa sätt utforma och samordna de insatser de är i behov av. Projektiden löper ut 31 juli 2017. FoU har ett uppdrag vad gäller dokumentation, uppföljning och utvärdering av projektet och en avrapportering av utvärderingen kommer att

kunna presenteras under våren 2017 och en slutrapport kommer att färdigställas hösten 2017. Nämnderna bedömer att förändrade arbetssätt till del kan ske inom nämndernas ramar men att en ekonomisk förstärkning behövs för att behålla den ökade kvalitén för de mest utsatta familjerna i Linköping. På lång sikt görs bedömningen att en sådan satsning är en investering för kommunen men även för andra samhällsparter som t.ex. Region Östergötland.

Totalt äskar barn- och ungdomsnämnden, socialnämnden och omsorgsnämnden 7 mnkr för utökad satsning på förbyggande arbete för barn och unga.

Preliminär fördelning av satsningen mellan berörda nämnder (tkr):

	2018	2019	2020	2021
Socialnämnden	2 600	2 600	2 600	2 600
Omsorgsnämnden	2 100	2 100	2 100	2 100
Barn- och ungdomsnämnden	2 300	2 300	2 300	2 300
	7 000	7 000	7 000	7 000

Uppräkning pris- och lön utifrån demografiska förändringar (resursfördelning demografi)

I och med de demografiska förändringarna medföljer justering av uppräkning för pris- och löneökningar.

Omfördelning till kultur- och fritidsnämnden, allaktivitetshus

Enligt tidigare beslut (Bou 2016-02-18 § 4, KS 2016-03-01 § 55) omfördelas det belopp som finns inom barn- och ungdomsnämndens budgetram gällande allaktivitetshuset i Skäggetorp.

Ökade PO-kostnader pga lärarlönelyft

Enligt tidigare beslut (KS 2016-08-23 § 270) har barn- och ungdomsnämndens ram utökats för 2016 och 2017 för de ökade personalomkostnaderna (PO-pålägg) som uppstår med anledningen av den statliga satsningen på höjda lärarlöner (lärarlönelyftet). För 2018 och framåt lämnades finansieringen till budgetberedningen. Beloppen i tabell ovan motsvara ökade kostnader till följd av lärarlönelyftsatsningen för 2018 och framåt.

Omvandling av markeringsbeslut till ordinarie ram (specifikation i bilaga)

Enligt tidigare beslut har nämnden beviljats markeringsmedel för ett antal insatser, bland annat till kompetensutveckling. Av tabellen ovan framgår omfattningen av markeringar som barn- och ungdomsnämnden planerar att använda under kommande budgetperiod.

När det gäller kompetensutveckling rör kostnaderna för 2018 pågående utbildningsinsatser kopplade till lärarlyftet, handledarutbildning, barnskötare till förskollärare samt kompetensutveckling gällande barnskötare.

För 2019 och framåt avser behovet kostnader framförallt för lärarlyftet. Detaljerad specifikation redovisas i bilaga.

Förstärkt elevhälsa

Utbildningskontoret har ansökt om statsbidrag kopplat till personalförstärkningar inom elevhälsan. Bidraget ska gå till att anställa eller ge uppdrag åt skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer, Skolpsykologer, speciallärare och lärare med specialpedagogisk kompetens. Personalförstärkningen ska innebära att den genomsnittliga personaltätheten ökar jämfört med de två föregående åren. Statsbidraget motsvarar hälften av kostnaden för en anställning. Resterande del måste kommunen själv gå in och medfinansiera. Bidrag kan beviljas för två år. För att behålla personalförstärkning under längre tid måste kommunen finansiera förstärkningen med egna medel därefter. Beslut från Skolverket gällande statsbidraget kommer i april 2017, barn- och ungdomsnämnden avser att utifrån beslutet eventuellt komplettera budgetförslaget för 2018 med plan för 2019-2021.

Investeringar

Investeringar	Nettoutgift	Nettoutgift	Nettoutgift	Nettoutg
Belopp tkr	förslag	förslag	förslag	ift
	2018	2019	2020	förslag
				2021
Investeringsram enligt budgetdirektiv	23 410	21 610	17 000	17 000
Nämndens förslag till investeringar inom ram				
Grundskola				
Återanskaffning	4 140	4 140	4 140	4 140
Fokusbibliotek	1 080	1 080	1 080	1 080
Nya skolor	8 500	8 500	6 360	6 360
Grundsärskola				
Återanskaffning	270	270	270	270
Förskola och annan pedagogisk verksamhet				
Återanskaffning	3 510	3 510	3 510	3 510
Nya förskolor	4 680	2 880	410	410
Fritidshem				
Återanskaffning	1 080	1 080	1 080	1 080
Ungdoms- och fritidsverksamhet				
Återanskaffning	150	150	150	150
Summa investeringar inom ram	23 410	21 610	17 000	17 000
Framställningar utöver ram				
<i>Objekt där driftskostnaderna ryms inom befintlig ram</i>				
Grundskola				
Återanskaffning	1 000	1 000	1 000	1 000
Minskat behov fokusbibliotek	-210	-210	-210	-210
Förskola och annan pedagogisk verksamhet				
Återanskaffning	1 000	1 000	1 000	1 000
Delsumma	1 790	1 790	1 790	1 790
<i>Objekt där driftskostnaderna ej ryms inom befintlig ram (dessa driftskostnader äskas utöver ram)</i>				
Grundskola				
Nya skolor			2 305	2 305
Förskola och annan pedagogisk verksamhet				
Nya förskolor			2 305	2 305
Delsumma	0	0	4 610	4 610
Summa föreslagna förändringar utom ram	1 790	1 790	6 400	6 400

Kommentar

I och med att barn- och elevantalet har ökat och kommer öka de kommande åren ser barn- och ungdomsnämnden ett behov av en utökning av grundinvesteringsramen för att möta behovet av återinvesteringar om totalt 1 790 tkr per år. Utöver det behöver även investeringsramen utökas till följd av investeringar i inventarier för att möta upp behovet i nya lokalförhyrningar för år 2020 och 2021.